

บทสรุปผู้บริหาร

การวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าเกษตร เพื่อเป็นทางเลือกปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต ในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri-Map จังหวัดระนอง

การศึกษาการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าเกษตร เพื่อเป็นทางเลือกปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม ตามแผนที่ Agri-Map จังหวัดระนอง เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนสินค้า TOP 4 ระดับจังหวัด ควบคู่ไปกับการศึกษา Demand และ Supply ของสินค้า TOP 4 และสินค้าทางเลือก เพื่อเสนอแนะมาตรการในการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นสินค้าทางเลือกในระดับพื้นที่

การผลิตยางพาราจังหวัดระนอง พบว่า พื้นที่เหมาะสมให้ผลผลิต 207.5 กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ไม่เหมาะสมให้ผลผลิต 204.0 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตรวมในพื้นที่เหมาะสมมีต้นทุน 9,286.1 บาทต่อไร่ ในขณะที่พื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุน 9,921.1 บาทต่อไร่ โดยผลผลิตที่ขายได้มีราคา 48.3 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้พื้นที่เหมาะสมได้ผลตอบแทน 10,013.9 บาทต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าพื้นที่ไม่เหมาะสมที่ได้ผลตอบแทน 9,847.1 บาทต่อไร่ ทั้งนี้ เนื่องจากมีผลผลิตที่สูงกว่าไร่ละ 3.5 กิโลกรัม ดังนั้น พื้นที่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนสุทธิ 727.7 บาทต่อไร่ และพื้นที่ไม่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนสุทธิ -74.0 บาทต่อไร่ สรุปได้ว่า เกษตรกรที่ปลูกยางพาราในพื้นที่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าเกษตรกรที่ปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม

ผลการศึกษา พบว่า การผลิตปาล์มน้ำมันจังหวัดระนอง พื้นที่เหมาะสมให้ผลผลิต 3,428.0 กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ไม่เหมาะสมให้ผลผลิต 3,018.7 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตรวมในพื้นที่เหมาะสมมีต้นทุน 7,462.9 บาทต่อไร่ ในขณะที่พื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุน 7,578.0 บาทต่อไร่ โดยผลผลิตที่ขายได้มีราคา 5.24 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้พื้นที่เหมาะสมได้ผลตอบแทน 17,963.0 บาทต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าพื้นที่ไม่เหมาะสมที่ได้ผลตอบแทน 15,818.0 บาทต่อไร่ ดังนั้นพื้นที่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนสุทธิ 10,500.1 บาทต่อไร่ และพื้นที่ไม่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนสุทธิ 8,240.0 บาทต่อไร่ สรุปได้ว่า เกษตรกรที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าเกษตรกรที่ปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม

การผลิตกาแฟจังหวัดระนอง พบว่า พื้นที่เหมาะสมให้ผลผลิต 177.6 กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ไม่เหมาะสมให้ผลผลิต 94.6 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตรวม ในพื้นที่เหมาะสมมีต้นทุน 8,136.6 บาทต่อไร่ ในขณะที่พื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุน 6,612.5 บาทต่อไร่ โดยผลผลิตที่ขายได้มีราคา 69.5 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้พื้นที่เหมาะสมได้ผลตอบแทน 12,340.4 บาทต่อไร่ และพื้นที่ไม่เหมาะสมให้ผลตอบแทน 6,576.1 บาทต่อไร่ ทั้งนี้ เนื่องจากพื้นที่เหมาะสมมีผลผลิตสูงกว่าพื้นที่ไม่เหมาะสม 83 กิโลกรัมต่อไร่ ดังนั้นพื้นที่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนสุทธิ 4,203.8 บาทต่อไร่ และพื้นที่ไม่เหมาะสมมีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ -36.4 บาทต่อไร่ สรุปได้ว่า เกษตรกรที่ปลูกกาแฟในพื้นที่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าเกษตรกรที่ปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม

การผลิตทุเรียนจังหวัดระนอง พบว่า พื้นที่เหมาะสมให้ผลผลิต 1,691.5 กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ไม่เหมาะสมให้ผลผลิต 1,332.8 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตรวมในพื้นที่เหมาะสมมีต้นทุน 24,453.6 บาทต่อไร่ ในขณะที่พื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุน 25,039.9 บาทต่อไร่ โดยผลผลิตที่ขายได้มีราคา 59.17 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้พื้นที่เหมาะสมได้ผลตอบแทน 100,083.1 บาทต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าพื้นที่ไม่เหมาะสมที่ได้ผลตอบแทน 78,863.0 บาทต่อไร่ ทั้งนี้ เนื่องจากมีผลผลิตที่สูงกว่าไร่ละ 358.7 กิโลกรัม ดังนั้น พื้นที่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนสุทธิ 75,629.5 บาทต่อไร่ และพื้นที่ไม่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนสุทธิ 53,823.1 บาทต่อไร่ สรุปได้ว่า เกษตรกรที่ปลูกทุเรียนในพื้นที่เหมาะสมจะได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าเกษตรกรที่ปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม

แนวทางการบริหารจัดการทางเลือกสำหรับการปรับเปลี่ยนทดแทนยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) กรณีปรับเปลี่ยนทดแทนยางพาราด้วยปาล์มน้ำมัน พบว่า การผลิตยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุนการ

ผลิต 9,921.1 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนสุทธิ -74.0 บาทต่อไร่ ส่วนการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิต 7,578.0 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนสุทธิ 8,240.0 บาทต่อไร่ ซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกยางพารา

กรณีปรับเปลี่ยนทดแทนยางพาราด้วยกาแฟ พบว่า การผลิตยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุนการผลิต 9,921.1 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนสุทธิ -74.0 บาทต่อไร่ ส่วนการปลูกกาแฟในพื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุนการผลิต 6,612.5 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนสุทธิ -36.4 บาทต่อไร่ ซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกยางพารา

กรณีปรับเปลี่ยนทดแทนยางพาราด้วยทุเรียน พบว่า การผลิตยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุนการผลิต 9,921.1 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนสุทธิ -74.0 บาทต่อไร่ ส่วนการปลูกทุเรียนในพื้นที่ไม่เหมาะสมมีต้นทุนการผลิต 25,039.9 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนสุทธิ 53,823.1 บาทต่อไร่ ซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกยางพารา

แนวทางการบริหารจัดการทางเลือกกิจกรรมเสริมการเพาะปลูกยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) ภายใต้สถานการณ์ยางพาราราคาตกต่ำ เกษตรกรควรหันมาพึ่งพาตนเองให้มากขึ้น ลดความเสี่ยงจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยหันมาปลูกพืชแซม พืชร่วม หรืออาชีพเสริมรายได้ในสวนยาง พร้อมทั้งน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ

ทั้งนี้ แนวทางการบริหารจัดการทางเลือกเพื่อการปฏิบัติในระดับพื้นที่ ต้องพิจารณาความสอดคล้องในบริบทที่ครอบคลุมมิติด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และให้ความสำคัญกับการบริหารพืชทางเลือก (Commodity) การบริหารจัดการตามศักยภาพพื้นที่ (Area Approach) ควบคู่กันไป

ข้อเสนอแนะ การสร้างความเข้าใจและการสื่อสารให้เกษตรกรเข้าใจความหมายของพื้นที่ที่เหมาะสมมาก และพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีความเข้าใจและตระหนักรู้ เกิดการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวดำเนินกิจกรรมการผลิตในรูปแบบที่เหมาะสม โดยสินค้าที่ปรับเปลี่ยนเพื่อปลูกทดแทนสินค้าเดิมต้องมีความเป็นไปได้ทางการตลาด มีระบบการบริหารจัดการควบคุมที่ดีเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาสินค้าเกษตรในพื้นที่ล้นตลาด รวมถึงควรมองหาสินค้าที่มีความน่าสนใจในเชิงอัตลักษณ์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือสิ่งที่หายากในปัจจุบัน แล้วนำมาพัฒนาให้มีความน่าสนใจ ทั้งนี้ ควรขับเคลื่อนโดยอาศัยกระบวนการประชารัฐ โดยคำนึงถึงความต้องการของเกษตรกรเป็นหลัก บนพื้นฐานกลไกของอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะสร้างความยั่งยืนให้แก่พื้นที่ต่อไป